

**FORSVAR- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS
FORENING**

ÅRSRAPPORT 2019

INNHOOLD

1. Organisasjon og økonomi	5
1.1. FSi er:	5
1.2. Norsk forsvarsindustri – nøkkeltall	5
1.3. Styret og administrasjon	5
1.3.1. Styret	5
1.3.2. Administrasjonen	5
1.3.3. Valgkomité	5
1.4. Økonomi	6
1.4.1. Medlemsavgift p.r. år	6
1.4.2. Hovedtall for 2019	6
2. AKTIVITETEN I 2019	7
2.1. Politisk arbeid	7
2.2. Nasjonal forsvarsindustriell strategi (Meld. st. 9 (2015-2016))	7
2.2.1. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser	7
2.2.2. Ambisjonsnivå for teknologiske kompetanseområder	8
2.3. Internasjonal markedsføring	8
2.3.1. Messer/utstillinger	8
2.4. Etikk og anti-korrupsjon	8
2.5. Internasjonal handel med forsvarsmateriell og eksportkontroll	9
2.5.1. Utviklingstrekk	9
2.5.2. Eksportkontroll	9
2.5.3. Strategi for beskyttelse av norsk teknologi	10
2.6. Det Europeiske Forsvarsfondet (EDF)	10
2.7. Nye kampfly	11
2.8. Nye ubåter	11
2.9. Forsvarsrelatert romvirksomhet	12
2.10. Internasjonalt samarbeid	12
2.10.1. Bilateralt samarbeid	12
2.10.2. USA	12
2.10.3. Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)	12
2.10.4. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)	13
2.10.5. Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)	13
2.10.6. Nordisk samarbeid	13
2.11. SMB	13
2.12. Informasjonsaktiviteter	14
2.13. Opplæringstilbud	14
2.14. Organisasjon og administrasjon	14
3. PLAN FOR 2020	15
3.1. Tiltak for å begrense konsekvensene av Koronakrisen	15
3.2. Myndighetsdialog - Rammebetingelser	15
3.2.1. Nasjonal Forsvarsindustriell Strategi	15
3.2.2. Oppdatering av Nasjonal forsvarsindustriell strategi	15
3.2.3. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser	16
3.2.4. Langtidsplan for Forsvaret	16
3.2.5. Eksportkontroll	16
3.3. Politisk arbeid	16
3.4. Det Europeiske Forsvarsfondet	16
3.5. Internasjonal forretningsutvikling	17
3.5.1. Bilaterale seminarer	17
3.5.2. Forsvarsutstillinger	17
3.6. Internasjonalt samarbeid	17
3.6.1. Bilateralt samarbeid	17
3.6.2. USA	17
3.6.3. US – Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)	17
3.6.4. ASD	18
3.6.5. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)	18
3.6.6. Nordisk samarbeid	18
3.7. Nye kampfly	18
3.8. Nye ubåter	18

3.9.	Forsvarsrelatert romvirksomhet	18
3.10.	SMB	19
3.11.	Informasjonsaktiviteter	19
3.12.	Opplæringstilbud.....	19
3.13.	Organisasjon.....	19
4.	STYRETS KONKLUSJON	19

VEDLEGG:

1. Medlemsbedrifter i FSi pr. 31. desember 2019

2. Regnskap 2019

3. Revisjonsberetning for 2019

4. Budsjett for 2020

5. Representasjon i grupper/utvalg i 2019

6. Oversikt over aktiviteter gjennomført i 2019

1. Organisasjon og økonomi

1.1.FSi er:

- En uavhengig og selvstendig interesseorganisasjon for industri-, leverandør-, og kompetansevirksomheter som har forretningsmessige interesser knyttet til leveranser av produkter, varer og tjenester mot markeder innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap nasjonalt og internasjonalt.
- 145 medlemsbedrifter
- 7000 årsverk

1.2.Norsk forsvarsindustri – nøkkeltall

- Samlet forsvarsrelatert omsetning 16 mrd.
- Eksportandelen i forhold til omsetning 42 %
- 1,05 mrd. investert i FoU
- 1,18 millioner verdiskaping pr årsverk

(kilde: FFI-RAPPORT 19/02030)

1.3. Styret og administrasjon

1.3.1.Styret

Styremedlemmer

Pamela Willgohs, KDA AS (styreleder)
Gudmund Kjærheim, Fjord Defence AS (nestleder)
Kjell Kringsjå, Nammo AS
Tom Tuhus, Thales Norway AS
Carl F. Sejersted Bødtker, NFM Group AS
Erlend Skjold, Chemring Nobel AS
Ivar Sehm, Datarespons ASA
Yngve Hæreid, Comrod AS

Varamedlemmer

Ivar Flage, KDA AS (personlig varamann for Willgohs)
Jens Petter Dieseth, Nammo AS (personlig vara for Kringsjå)
Stian Kjensberg, Thales Norway AS, (personlig vara for Tuhus)
Walter Øverland, NFM Group AS (personlig vara Sejersted Bødtker)
Christian Fuchs, TINEX AS (1. vara kategori II/III)
Egil Simonsen, Electronicon AS (2. vara kategori II/III)
Roar Langen, Aircontact Group AS (3. Vara kategori II/III)

1.3.2.Administrasjonen

Torbjørn Svensgård, adm. dir.
Mari Ulstein, direktør kommunikasjon og forretningsutvikling
Tom Ivar Stie, seniorrådgiver
Terje Nylund, seniorrådgiver

1.3.3.Valgkomité

Leder Ole Martin Grimsgaard, T&G Elektro
Medlem Dir Business Development Stein Roger Fiskum, Kitron AS
Medlem Dir Business Development Roar Langen, Aircontact Group AS

1.4. Økonomi¹

1.4.1. Medlemsavgift p.r. år

Generalforsamlingen besluttet å holde medlemsavgiften for 2. halvår 2019 og første halvår 2020 uendret.

Kategori I

KDA AS	Kr 734 885,-
Nammo AS	Kr 572 392,-
Thales Norway AS	Kr 409 900,-
NFM Group AS	Kr 409 900,-

Kategori II

II A

Medlemsbedrifter med antall ansatte over 200 og med andel av omsetningen i forsvar og samfunnssikkerhet lik 10% eller mer

Kr 98 986,-

II B

Medlemsbedrifter med antall ansatte over 80

Kr 65 828,-

II C

Medlemsbedrifter med antall ansatte 10 – 80

Kr 40 988,-

Kategori III

Små bedrifter (enkeltmannsforetak og bedrifter med færre enn 10 ansatte)

Kr 24 715,-

Kategori IV

Selvstendige foreninger/interesseorganisasjoner som har som Formål å styrke norske leverandørers muligheter i forsvarsmarkeder utenfor Norge

Kr 922 856,-

1.4.2. Hovedtall for 2019

Driftsinntekter	Kr 22 371 000
Driftsutgifter	Kr 21 186 000

Driftsresultat	Kr 1 186 000
Sum finansposter	Kr 482 000

Årsresultat:	Kr 1 668 000
	=====
Egenkapital pr. 31.12. 2019:	Kr 13 451 000

¹ Detaljert regnskap for 2019, revisors beretning, samt styrets budsjett for 2020 og medlemsavgiften 2020 følger som egne vedlegg.

2. AKTIVITETEN I 2019

2.1. Politisk arbeid

FSi videreførte dialogen med beslutningstagere og stabsmedarbeidere i de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser. Det viktig at disse er godt kjent med norsk forsvarsindustri og hva industrien betyr for forsvarsevne, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling. Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute.

Arendalsuka, som gjennomføres hvert år i august, er en stor og viktig arena for politisk dialog og debatt. FSi deltok i 2019 for første gang og arrangerte bl.a. to paneldebatter og et bedriftsbesøk i samarbeid med Kitron ASA.

2.2. Nasjonal forsvarsindustriell strategi (Meld. st. 9 (2015-2016))

Implementeringen av Nasjonal forsvarsindustriell strategi fortsatte i 2019. FSi arbeider for at implementeringen skal styrke relasjonene mellom Forsvaret og industrien slik at industrien forblir en viktig bidragsyter til forsvarsevnen og kan fortsette å bidra med verdiskapning, arbeidsplasser og inntekter til Staten.

Implementeringen skjer innenfor rammen av etablerte samarbeidsfora som bl.a. Høynivågruppen for Forsvarssektoren og forsvarsindustrien, Nasjonal kontaktgruppe for norsk forsvarsindustri, Investeringsprogrammenes støttefunksjoner, FMA dialogforum og teknologidager med forsvarsgrenene.

I 2019 ble det gjennomført programkonferanser med alle programområdene og teknologidager med Hæren på Setermoen og med Cyberforsvaret på Jørstadmoen.

I mars ble det gjennomført et implementeringsseminar for Nasjonal forsvarsindustriell strategi med ca. 80 deltagere fra Forsvarssektoren og industrien.

INFO/ERFA-konferansen 2019 ble gjennomført i april på Sundvolden med rekorddeltagelse. Forsvarsministeren deltok på arrangementet.

I slutten av august gjennomførte FSi leverandørseminar og FSi-utstilling med stor deltagelse fra norsk industri, norske og utenlandske myndigheter og internasjonal industri. Statssekretæren i Forsvarsdepartementet og den tyske materielldirektøren admiral Stawitzki deltok.

Samarbeidet og dialogen med FFI ble utviklet videre. FSi er nå representert i to prosjektråd ved instituttet, 1505 Autonomi og 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren. Det ble etablert en fast møteplass mellom FFIs avdeling for innovasjon og industri og FSi.

2.2.1. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

I løpet av året ble det ferdigstilt retningslinjer/standarder for gjennomføring av vurderinger/analyser og arbeidet ble intensivert. Industrien bidrar nå gjennom arbeidet i FSIs programutvalg med innspill til disse vurderingene og analysene.

Det har i flere år blitt arbeidet med å legge til rette for at det i forbindelse med anskaffelser til Forsvaret systematisk skal gjennomføres forsvarsindustrielle vurderinger/analyser. Forsvarsdepartementet, i samarbeid med FSi, har valgt å benytte investeringsprogrammenes støttegrupper som arena for innledende informasjon om de prosjekter som skal gjennomgå forsvarsindustriell vurdering. Basert på denne informasjonen, og utdypende informasjon mottatt fra departementet i forbindelse med forespørsel om å utarbeide forsvarsindustriens innspill til vurderingen, starter FSi arbeidet. På de fleste prosjekter benytter FSi Programutvalgene til å gi innspill, men der prosjektene er komplekse gjennomfører FSi, i samarbeid med oppdragsgiver FD, industrisamlinger for på den måten å få innspill fra en bredere del av medlemsmassen.

Innenfor de 8 kompetanseområdene blir FSi bedt om å svare på tre grunnleggende spørsmål:

- Har nasjonal industri kompetanse og kapasitet til å påta seg oppdrag innen det aktuelle prosjektet?
- Har eventuelle løsninger industrien utvikler eksportpotensial?
- Kan prosjektet resultere i etablering, vedlikehold og/eller videreutvikling av kompetanse som nasjonal industri trenger innen ett eller flere av kompetanseområdene?

Det gis anledning til å komme med generelle kommentarer, dette benytter FSi blant annet til å gi kommentarer om benyttelse av virkemiddelapparatet og industrisamarbeid (gjenkjøp).

I noen tilfeller vil en forsvarsindustriell vurdering erstattes eller etterfølges av en forsvarsindustriell analyse. Analysen vil, i motsetning til vurderingen, adressere spesifikke bedrifter og produkter.

De 8 teknologiske kompetanseområdene:

- Kommando-, kontroll- og informasjons-, beslutningsstøtte- og kampsystemer (inkludert radarsystemer)
- Systemintegrasjon
- Autonome systemer
- Missilteknologi
- Undervannsteknologi
- Ammunisjon, siktemidler, fjernstyrte våpenstasjoner og militært sprengstoff
- Materialteknologi spesielt utviklet og/eller bearbeidet for militære formål
- Levetidsstøtte for militære land-, sjø- og luftsystemer

2.2.2. Ambisjonsnivå for teknologiske kompetanseområder

Av ressursmessige årsaker kan ikke Norge ha en komplett kompetanse innenfor alle de åtte områdene. Det ble derfor allerede i 2018, i regi av FFI, iverksatt et arbeid for å definere ambisjonsnivået for de teknologiske kompetanseområdene. FSi mener formålet med denne gjennomgangen må være å etablere tydelige ambisjoner på kort, mellomlang og lang sikt og at det utarbeides veikart for hver av kompetanseområdene. Det vil gjøre det mulig å følge opp og måle fremdrift i forhold til å nå ambisjonsnivåene over tid. Videre vil veikartene bidra til å gjøre det enklere å prioritere tilgjengelige FOU-ressurser på forsvarsområdet slik at FOU-aktiviteter i Forsvarssektoren bidrar til å realisere ambisjonene. Ved utgangen av året ble en ugradert versjon av rapporten sendt på høring fra FFI. Arbeidet planlegges slutført i 2020.

2.3. Internasjonal markedsføring

Forsvarsdepartementet og Forsvaret legger stor vekt på å støtte norsk eksport av forsvarsmateriell fra Norge. Industrien er svært tilfreds med støtten fra norske myndigheter. Foreningen har løpende dialog om deltagelse og bidrag fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret i forbindelse med internasjonale myndighetsmøter, messer, konferanser/seminarer og demonstrasjoner.

I løpet av 2019 ble det gjennomført statsbesøk/offisielle besøk av Kongehus og regjeringens medlemmer til bl.a. India og Chile. FSi deltok i planlegging og gjennomføring av aktiviteter for å promotere norsk forsvarsindustri innenfor rammen av programmet til næringslivsdelegasjoner som ble organisert av Innovasjon Norge.

2.3.1. Messer/utstillinger

I 2019 arrangerte FSi fellesstands på følgende utstillinger:

- Paris Airshow 2019 i Paris, Frankrike^{11 SEP}
- MSPO 2019 i Kielce, Polen
- DSEi 2019 i London, UK

2.4. Etikk og anti-korrupsjon

I 2019 videreførte FSi arbeidet med å bevisstgjøre medlemsbedriftene om viktigheten av å ha fokus på etikk- og antikorrupsjonsarbeid. Det ble etablert en permanent interessegruppe for etikk og anti-

korrupsjon bestående av representanter for medlemsbedriftene og som støttes av FSis administrasjon. Dialogen med FMA på dette området ble styrket.

Senter for integritet i Forsvarssektoren (SIFS), som er underlagt Forsvarsdepartementet, arbeider med å utvikle holdninger og prosesser for å sikre at anskaffelsesvirksomheten i Forsvaret skjer på en måte som er etisk forsvarlig og med minimal risiko for korrupsjon eller annen ureglementert adferd. FSI hadde løpende dialog med SIFS i 2019.

2.5. Internasjonal handel med forsvarsmateriell og eksportkontroll

2.5.1. Utviklingstrekk

Norsk forsvarsindustri vinner i økende grad frem i svært krevende internasjonale markeder. Eksporten av forsvarsmateriell ble videreført på et høyt nivå i 2019. Siden 2010 har eksporten av forsvarsmateriell fra Norge økt med over 50%. Som følge av kontrakter inngått løpet året år og økende leveranser på allerede inngåtte kontrakter, som f.eks. F-35, forventes eksporten av forsvarsmateriell å øke ytterligere i årene som kommer. Dette er helt i tråd med den nasjonale forsvarsindustrielle strategien som Stortinget behandlet i juni i 2016, da en samlet komite i Innst. 185 S (2015-2016) var «svært tilfreds med at norsk forsvarsindustri har lyktes godt med å eksportere norsk forsvarsmateriell og teknologi.».

Eksport er en forutsetning for en forsvarsindustri i Norge. Omfanget som anskaffes til Forsvaret er for lite til å sikre en rimelig avkastning på investeringene i utvikling og infrastruktur. Videre er det for lang tid (20 - 40 år) mellom hver gang Forsvaret anskaffer en type materiell eller system, til at det er mulig å opprettholde nasjonale teknologiske kompetansemiljøer som understøtter Forsvaret, uten at disse miljøene styrkes og videreutvikles gjennom eksport og/eller deltagelse i flernasjonale samarbeidsprosjekter. I tillegg kommer at eksportkunder bidrar til å finansiere videreutvikling og oppgraderinger av materiell som er utviklet for Forsvaret. På denne måten bidrar eksporten av forsvarsmateriell til å redusere levetidskostnadene for Forsvaret og til at systemene forblir relevante vesentlig lenger enn hva som hadde vært mulig dersom Forsvaret hadde vært eneste bruker.

Eksport av forsvarsmateriell bidrar også til å styrke forsvarsevnen til våre NATO-allierte og andre samarbeidspartnere og dermed også til trygghet og sikkerhet for nasjonen og befolkningen. I tillegg bidrar industrien vesentlig til verdiskapning, teknologiutvikling, vekst og arbeidsplasser i mange lokalsamfunn. «Spin-off» fra forsvarsindustrien skaper produkter og systemer med utbredt bruk i det sivile samfunnet og som også gir betydelige bidrag til nasjonal verdiskapning.

2.5.2. Eksportkontroll

Et stabilt og forutsigbart regime for eksportkontroll er en forutsetning for at norsk forsvarsindustri skal forbli en troverdig og pålitelig leverandør og partner i det internasjonale markedet. Det norske regelverket for eksport av forsvarsmateriell er et av verdens strengeste. Det bidrar til å sikre legitimiteten og tilliten til forsvarsindustrien.

Gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer, og måten disse håndheves og praktiseres på, sikrer god kontroll med eksporten av forsvarsmateriell fra Norge. Utvikling, produksjon og markedsføring av forsvarsmateriell forutsetter langsiktig planlegging, og industrien er derfor tilfreds med at regjeringen ønsker å videreføre mest mulig stabilitet og forutsigbarhet basert på tydelige retningslinjer.

FSi følger derfor tett opp utviklingen og praktiseringen av eksportkontrollregimet for å bidra til at dette forblir forutsigbart. I løpet av året ga foreningen innspill til Stortingets behandling av den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell og deltok på høring i komiteen.

Regelverket for kontroll med eksport av strategiske varer er i kontinuerlig utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Økende flernasjonalt samarbeid og strategiske allianser mellom norsk og utenlandsk forsvarsindustri gjør at medlemsbedriftene i økende grad også eksponeres for andre nasjoners eksportkontrollregelverk som for eksempel det amerikanske ITAR regelverket. Det skaper behov for informasjon til medlemsbedriftene og gjør det nyttig å kunne utveksle informasjon og erfaringer på tvers av medlemsmassen. FSis eksportkontrollutvalg har gjennom året støttet foreningens arbeid med å bidra til å øke medlemsbedriftenes kompetanse om eksportkontroll og arbeidet med å påvirke utviklingen av

eksportkontrollregimet. Med støtte fra FSis administrasjon arrangerte utvalget et seminar om eksportkontroll i Oslo.

2.5.3.Strategi for beskyttelse av norsk teknologi

Norsk forsvarsindustri blir gjennom eierskap, strategiske allianser og salg til nasjoner vi tradisjonelt ikke har hatt omfattende handel med på forsvarsmateriellområdet, stadig mer internasjonalsert. Det øker markedspotensialet, men skaper også noen utfordringer når det gjelder å kontrollere kritisk norsk utviklet forsvarsteknologi. Dette forutsetter at det foretas vurderinger for eksport og teknologioverføring til utenlandske myndigheter/industri med utgangspunkt i andre kriterier enn de som ligger til grunn for behandling av søknader om eksportlisens, for eksempel operative og forsvarspolitiske forhold. Det tilligger norske myndigheter å regulere eksport og overføring av kritisk norskutviklet teknologi. Fra et industrielt ståsted er det viktig å finne en god balance for hvordan problemstillingen blir håndtert slik at eksport og teknologioverføring kan finne sted uten at det får negative konsekvenser for Forsvarets operative evne, men samtidig ikke begrenser muligheten for eksport og internasjonalt forsvarsindustri samarbeid ut over det som er strengt nødvendig av operative og/eller forsvarspolitiske hensyn.

I 2018 utarbeidet Forsvarsdepartementet en strategi for beskyttelse av norskutviklet teknologi. FSi deltok aktivt i dette arbeidet og vil følge opp implementeringen i dialog med FD og FMA. Som et ledd i implementeringen av strategien er det iverksatt et arbeid for å oppdatere «Lov om forsvarsviktige oppfinnelser m.m.». FSi har bidratt til i dette arbeidet i 2019.

2.6. Det Europeiske Forsvarsfondet (EDF)

EU har vedtatt å etablere et europeisk forsvarsfond som skal ha som formål å styrke europeisk forsvarsindustri og å gjøre denne internasjonalt mer konkurransedyktig. Norge er i utgangspunktet tiltenkt en status som assosiert medlem av fondet. Det vil gjøre det mulig for norske myndigheter og norsk industri å delta i FOU-prosjekter som finansieres av fondet. Fortsatt gjenstår enkelte avklaringer i EU før Norge kan bli med og det pågår også en prosess nasjonalt for å ta stilling til om Norge skal akseptere en eventuell invitasjon til å delta.

Det europeiske forsvarsmarkedet er viktig for forsvarsindustrien. Mer enn 30% av eksporten av forsvarsmateriell fra Norge går til EU. Det er bred politisk enighet om at eksporten av forsvarsmateriell fra Norge må økes dersom industrien skal kunne styrke og videreutvikle en nasjonal forsvarsindustri som er avgjørende for forsvarsevnen og som bidrar til verdiskapning, industriell utvikling og arbeidsplasser i hele landet. Å delta i EDF vil bidra til dette.

Virksomheter helt eller delvis kontrollert av forsvarsleverandører med hovedkvarter i Norge har om lag 5000 ansatte i EU. Disse virksomhetene omsetter for nærmere 1 mrd EUR pr. år. Dersom Norge ikke deltar i fondet er det også usikkert om, og i hvilken grad, disse virksomhetene kan delta i prosjekter som finansieres med midler fra det europeiske forsvarsfondet.

Utvikling av nytt forsvarsmateriell er svært ressurskrevende. Selv de største europeiske nasjonene er ikke lengre i stand til å ta frem de mest avanserte og komplekse forsvarssystemene på egen hånd. I økende grad går utviklingen i retning av at stadig flere typer materiell og systemer utvikles i samarbeidsprosjekter. Innenfor det såkalte PESCO-samarbeidet, der de fleste medlemslandene i EU deltar, er det nå oppnådd enighet om til sammen 47 prosjekter der medlemsland har forpliktet seg til å samarbeide om utvikling av nytt forsvarsmateriell. Dette er en klar indikasjon på at Europa er i ferd med å legge til rette for at utvikling av forsvarsmateriell i fremtiden vil foregå i samarbeidsprosjekter. Mange av disse prosjektene, som i betydelig grad er relevante for Norge og norsk forsvarsindustri, er aktuelle kandidater for finansiering fra fondet. Uten norsk deltagelse i EDF vil i praksis Norges muligheter til delta i disse prosjektene være svært begrenset. Det betyr også at mulighetene for å påvirke ytelse og krav til nytt materiell slik at det er best mulig egnet for Forsvarets behov blir svært små.

Norsk deltagelse i EDF er avgjørende for Norges muligheter til å forbli en del av det europeiske forsvarsmateriellsamarbeidet og for norsk forsvarsindustri fremtid som en del av en europeisk forsvarsindustri. Å delta i EDF er derfor en investering som gjør det mulig for Norge å delta med

påvirkningsmuligheter i europeiske utviklingsprosjekter og det vil være avgjørende for norsk forsvarsindustris fremtidige adgang til det europeiske forsvarsmarkedet.

En rapport utarbeidet av konsultentselskapet BDO i 2019 på oppdrag fra Forsvarsdepartementet, som FSi og flere medlemsbedrifter ga innspill til, konkluderer med at norsk deltagelse i EDF vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dersom Norge blir stående utenfor vil det vesentlig svekke vår posisjon i det europeiske markedet.

FSi har i 2019 kontinuerlig vært i dialog med Forsvarsdepartementet, Den norske EU-delegasjonen i Brussel og EU om norsk deltagelse i fondet. I dialog med de nordiske foreningene arbeider vi også for å påvirke arbeidet med EDF i den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD.

2.7. Nye kampfly

Arbeidet med å posisjonere norsk industri i understøttelsen av F-35 ble videreført i 2019. Produksjonstakten i F-35 programmet øker. For norske leverandører til programmet innebærer det økende volum i leveransene til programmet. Norsk industri har fått en sterk posisjon i programmet og viser at den kan møte krav til kost og kvalitet over tid. Det er fortsatt usikkert hvor stort omfang leveransene til produksjonsprogrammet kan få, derfor er de nasjonale utviklingsprosjektene for ny ammunisjon til flyet, APEX, og nytt missil for overflate- og landmålskapasitet, Joint Strike Missile (JSM) helt avgjørende for at kampflyanskaffelsen skal bli en industriell suksess. Det er først når APEX og JSM realiseres at det vil være mulig å nå de industrielle ambisjonene som er lagt til grunn for kampflyprosjektet, også når det gjelder å bringe små og mellomstore bedrifter inn i prosjektet. Prosjektene har god fremdrift og flere viktige milepæler ble passert i 2019.

I 2019 ble norsk industri for første gang også utpekt som leverandør av to "pakker" med vedlikeholds og reparasjonsoppdrag på selve flyet. To konsortier bestående av norske leverandører besvarte det amerikanske programkontorets forespørsel våren 2018. I lys av at norsk industri ikke nådde opp i første runde høsten 2016, og at de aller fleste tildelingene av oppdrag i understøttelsesprogrammet inngår i den delen som ble evaluert i løpet av 2018, var det helt avgjørende at norsk industri ble tildelt oppdrag i denne runden. Dette arbeidet er av meget langsiktig karakter, og som følge av at det foreløpig ikke er levert mange fly og at de som er levert hittil har få flytimer, kan det ikke forventes oppdrag til norsk industri av betydelig omfang før om flere år.

Arbeidet med å etablere et motordepot for F-135 motoren på Rygge ble videreført i 2019. Etableringen går etter planen og byggarbeidene ble langt på vei ferdigstilt i løpet av året.

2.8. Nye ubåter

Arbeidet med å anskaffe nye ubåter ble videreført i 2019. Prosjektet er noe forsinket i forhold til opprinnelig plan som var å inngå kontrakt i 2019. Ubåtanskaffelsen er en unik strategisk mulighet for norsk industri. Prosjektet blir det nest største investeringsprosjektet i Forsvaret noen gang med en forventet levetid på 40 – 50 år.

Forutsetningene for et vellykket industrisamarbeid er til stede. Fortsatt gjenstår det krevende forhandlinger, før det kan inngås kontrakter om anskaffelse av ubåter. I dette ligger en risiko, men også betydelige muligheter.

FSi har arbeidet for å sikre at anskaffelsen av nye ubåter resulterer i industriavtaler som gir oppdrag til norsk industri til en verdi som tilsvarer anskaffelsesverdien og at før det inngås kontrakt om leveranse av ubåter, skal det inngås forpliktende industriavtaler som sikrer norske leveranser. Videre må det også sikres markedsadgang for norsk forsvarsindustri i leverandørnasjonen, og at norske delsystemer som integreres på de norske ubåtene, også inngår i de tyske ubåtene og ved eventuell eksport av samme type ubåt til tredjeland.

Avtalene som drøftes er av strategisk karakter og skal legge til rette for langsiktig samarbeid mellom Norge og Tyskland som favner videre enn ubåter. Samarbeid på missilområdet er under utvikling og det er også dialog om å se på andre områder som f.eks. Landsystemer. Det er imidlertid viktig at også norske bedrifter som ikke leverer store komplekse forsvarssystemer kommer med i ubåtprosjektet og

sikres markedsadgang i det tyske forsvarsmarkedet. Derfor vil det, i tillegg til de strategiske avtalene, også bli inngått en standard industrisamarbeidsavtale med tilhørende gjennomføringsplan.

Ut over de industrielle mulighetene som følger av selve anskaffelsen, er det viktig også å følge opp industrielle muligheter knyttet til fremtidig drift og vedlikehold av ubåtene. Selv om dette er svært langsiktig arbeid, er det nødvendig å inkludere dette i dialogen allerede nå, da en rekke prinsipielle avklaringer som har betydning for industriens fremtidige mulighetsrom på dette området gjøres i forbindelse med definisjonen av prosjektet. Fra et industrielt ståsted er det viktig at det introduseres modeller for drift og vedlikehold som gir nye muligheter for norsk industri som leverandør til alle nasjoner som etter hvert anskaffer samme ubåt som det Norge og Tyskland nå har til hensikt å gjøre.

FSi har fulgt opp dialogen med norske myndigheter, leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet. Saken er også omtalt i flere innstillinger som Stortinget behandlet i 2019. FSIs ubåtutvalg representerer FSi i etablerte samarbeidsfora ledet av norske myndigheter som Industriforum ubåt.

2.9. Forsvarsrelatert romvirksomhet

Romteknologi er allerede en viktig del av virksomheten til mange av FSIs medlemsbedrifter og Forsvarets satsning på rombasert virksomhet kan derfor innebære nye forretningsmuligheter. Samtidig er det en betydelig sivil romvirksomhet i Norge og det er en egen interesseorganisasjon, Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO), som arbeider for å ivareta interessene til norske bedrifter som er leverandører til romprosjekter. FSi har i løpet av året intensivert dialogen med NIFRO med sikte på å samarbeide om et seminar om industrielle muligheter i tilknytning til forsvarsrelatert romvirksomhet og å koordinere innspill til behandlingen av Romstrategien som Regjeringen la frem for Stortinget sent i 2019.

2.10. Internasjonalt samarbeid

2.10.1. Bilateralt samarbeid

I 2019 gjennomførte vi bilaterale forsvarsindustrieminarer i India og i Chile, i forbindelse med h.h.v. offisielt besøk av statsministeren og statsbesøk, og vi arrangerte et norsk/polsk forsvarsindustrieminar i Oslo.

2.10.2. USA

USA er det største og viktigste eksportmarkedet for norsk forsvarsindustri. Norsk forsvarsindustri vokser i USA, både som leverandør av norskprodusert materiell til det amerikanske forsvarsmarkedet og gjennom etableringer/oppkjøp i USA. Ved utgangen av året hadde norskeide bedrifter virksomheter i USA med mer enn 1200 ansatte i 14 delstater. Disse bedriftene omsatte for mer enn 5 milliarder kroner i USA i 2019.

Det pågår et langsiktig arbeid for å posisjonere norsk forsvarsindustri som en integrert del av den nasjonale forsvarsindustrien i USA. Som en del av dette arbeidet bidro norske myndigheter til en rapport som ble utarbeidet i regi av Atlantic Council om hvordan forholdene kan legges bedre til rette for dette i amerikansk lovgivning. I samarbeid med FFI arrangerte FSi frokostseminar om integrasjon av norsk og amerikansk forsvarsindustri i Oslo Militære Samfund i november.

Arbeidet med å implementere Code of Conduct (COC) mellom FD og FSi for norsk industris tilslutning til det norsk-amerikanske regimet for forsyningssikkerhet, som ble inngått våren 2018, ble videreført. Det ble etablert en katalog over kompetansen til bedriftene som har signert COC og gjennomført møte med US DOD om norsk industris muligheter som leverandør for å fylle identifiserte svakheter i den amerikanske industribasen

Det ble arrangert seminar om det amerikanske anskaffelsesregimet (FARS/DFARS) i Oslo.

2.10.3. Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)

Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC har FSi aktivt bidratt til å styrke samarbeidet og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet. NADIC er fortsatt i positiv utvikling. Foreningens administrasjon flyttet inn i nye lokaler i Arlington, VA.

House of NADIC, som er en inkubator for norske bedrifter som sikter seg inn mot det amerikanske forsvarsmarkedet, ble formelt etablert høsten 2019. Det ble gjennomført flere større arrangementer i NADIC regi i 2019, blant annet NADIC-stand på forsvarsutstillingene Navy League Air-Sea-Space og AUSA og den årlige norsk-amerikanske forsvars- og sikkerhetskonferansen i Washington DC.

2.10.4. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

Utviklingen i NIAG omfatter rådgivning og formidling av industriens synspunkter i tilknytning til alliansens politiske saker. Det er generelt økende interesse i NATO for dialog med industrien. Særlig er transformasjonskommandoen (ACT) aktiv på dette området og har åpnet en rekke øvelser og andre arenaer for deltagelse i av industrien. Viktige saker i 2019 var missilforsvar, interoperabilitet og cyberdefence og involvering av industrien i NATOs planprosesser

Den prosjektrettede virksomheten videreføres gjennom NATO-finansierte studiegrupper der norske bedrifter deltar etter behov og interesse. Formålet med arbeidet er å legge til rette for etablering av flernasjonale prosjekter og å ta frem underlag for fremtidige NATO standarder (STANAGS).

NATO Industry form ble arrangert i samarbeid mellom ACT og NIAG i Washington D.C. i november.

2.10.5. Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)

ASD fortsetter å styrke sin posisjon som forsvarsindustriens representant i Brussel. FSi følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit.

Som første norske bedrift ble Kongsberg Defence and Aerospace i 2019 medlem av ASD. I denne forbindelse etablerte bedriften et kontor i Brussel og deltar nå i flere arbeidsgrupper og komiteer i ASD. FSi har god dialog med Kongsberg i Brussel for å utveksle informasjon og koordinere innspill.

Det er også et godt samarbeid mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert.

2.10.6. Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene og NORDEFECO ble videreført på flere nivåer. Det ble gjennomført møter med både Polititcal Steering Committee og komiteen for materiellsamarbeid (COPA ARMA). De nordiske foreningene fortsetter arbeidet for at industrien også skal bli invitert inn i en dialog med kapabilitetsutviklingsmiljøet i NORDEFECO (COPA Capabilities).

Arbeidet innenfor rammen av samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, ble videreført. Blant annet utformes det felles nordiske posisjoner som innspill til prosessene som pågår i EU for å styrke unionens rolle på forsvarsområdet, som bl.a. EDF og i den europeiske foreningen, ASD.

2.11. SMB

SMB-utvalget arbeider for at Forsvaret skal få tilgang til og utnytte den teknologiske spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMBene representerer. I en tid hvor den teknologiske utviklingen går stadig raskere, og global teknologisk konkurranse og innovasjon er på alle nasjoners forsvarsagenda, er det mer enn noen gang viktig at Norge og Forsvaret har en bevissthet og strategi for hvordan Forsvaret kan utnytte den spisskompetanse og innovasjonsevne som SMBene har. I Norge er det mange eksempler på SMBer som utvikler spissteknologi og kan tilby og innovative løsninger som øker forsvarsevnen.

SMB utvalget har derfor fremmet forslag for at Forsvaret kan dra nytte av SMBers innovasjonsevne, bl a ved

- å bidra til å øke bevisstheten omkring innovasjonsbetydningen til SMBer i og for forsvarssektoren
- styrke finansieringsordninger for langsiktig FoU, med andel for SMB

- styrke finansieringsordninger som dekker SMB kostnader for kortsiktig utvikling test og demonstrasjoner – bl a SMB merkede midler for FFIs ICE Worx og i forsvarsgrenene
- at forsvarsgrenene (våpenskolene) styrker kontakten med SMB og tilføres midler for testanskaffelser
- at FMA benytter forenklede anskaffelsesprosedyrer som muliggjør test og hurtiganskaffelser av ny teknologi
- at FFI deltar faglig på Teknologidagene med Hær, Sjø, Luft og Cyberforsvaret

SMB utvalget har også som oppgave å arbeide for å bedre SMBenes rammebetingelser og derigjennom øke mulighetene til å få markedsadgang både nasjonalt overfor Forsvaret og i forhold til internasjonale forsvarskunder.

SMB-utvalget arbeidet i 2019 med å foreslå tiltak for å øke SMBs FoU deltagelse i forsvarsprosjekter og involvering av SMB i nasjonale forsvarsprogrammer. SMB utvalget bidro i denne forbindelse til å arrangere teknologidager rettet mot SMB i samarbeid Kongsberg Defence & Aerospace.

2.12. Informasjonsaktiviteter

Sammen med Kongsberggruppen, NHO og LO gjennomførte FSi i januar 2019 et seminar med ungdomspolitikere og representanter for ungdomsorganisasjoner hos Kongsberg Defence and Aerospace. Formålet var å informere om forsvarsindustriens betydning og virksomhet og å gi anledning til å få møte ansatte som arbeider med utvikling og produksjon av forsvarsmateriell.

Foreningen har i løpet av året bidratt med forelesninger på Sjefskurset på Forsvarets Høgskole og på samlinger for nytilsatte i Forsvarsmateriell.

FSIs nettsider og nyhetsbrev brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Abonnement på FSIs nyhetsbrev økte til overkant av 2600 abonnenter i 2019. Nyhetsbrevet er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvarsindustri fortsatte i 2019.

FSI er nå på flere sosiale medier slik som Facebook, Twitter og LinkedIn.

Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk ble videreført i 2019.

2.13. Opplæringstilbud

Det er etablert en rekke nye seminarer som gjennomføres med ett og to års mellomrom. Det skal være arenaer som gir medlemmene mulighet for diskusjon og faglig påfyll. Seminar om Etikk og antikorrupsjon, Cyber trusler/cyber beskyttelse og Kvalitetsledelse og konfigurasjonsstyring er nye etableringer i 2019.

På noen områder er det FSi-utvalg og interessegrupper som setter opp agenda. På andre områder er det et samarbeid mellom FSi og Forsvarssektoren. Det legger til rette for gode diskusjoner mellom seminardeltakerne og bidrar til at utbyttet fra disse arrangementene blir godt for deltagerne.

Seminarene er ikke kurs og det deles ikke ut kursbevis, eller annen dokumentasjon på deltagelsen. Behovet for ytterligere formelt faglig påfyll kan komme som resultatet av seminarer og det må eventuelt gjennomføres av organisasjoner som kan gi formell kompetanse.

2.14. Organisasjon og administrasjon

FSIs organisasjon vil bli kontinuerlig utviklet for å være best mulig i stand til å ivareta oppgavene. I 2019 effektiviserte administrasjonen ytterligere deler av driften ved å ta i bruk ny informasjonsteknologi, særlig gjennom å bedre utnytte mulighetene som NHOs CRM-system gir. Innføringen av nye administrative IKT-løsninger basert på Microsoft Office 365 har forenklet og effektivisert administrasjonens arbeid og oppgaver og forenklet informasjonsutveksling og samhandling i foreningens utvalg og arbeidsgrupper.

Det gjør det mulig å videreføre et bredt tilbud av aktiviteter med høy kvalitet til medlemmene med mindre personellressurser. Som følge av dette ble det ikke vurdert å erstatte innleiet medarbeider på deltid når oppdraget terminerte høsten 2019. Administrasjonen utgjør nå 3,8 faste årsverk som støttes med tjenester levert av NHO sentralt for bl.a. regnskap, økonomi, IT, HR og kontorer.

3. PLAN FOR 2020

Denne rapporten ferdigstilles primo april 2020. På dette tidspunkt er Koronakrisen et faktum og det hersker stor usikkerhet om når samfunnet vil kunne reetablere noe som kan betegnes som en normal situasjon. Krisen får omfattende konsekvenser for foreningens virksomhet og økonomi i 2020. Inntil 10. mars ble alle aktiviteter og arrangementer gjennomført som forutsatt. Etter dette er alle aktiviteter og arrangementer kansellert frem til og med juli 2020. Det er fortsatt usikkert om det vil la seg gjøre å gjennomføre aktiviteter som normalt fra august 2020, men det planlegges med å kunne starte opp igjen med arrangementer høsten 2020.

Myndighetsdialogen vil bli videreført, men det må forventes at møteplassenes format, innhold og hyppighet vil måtte tilpasses så lenge Koronakrisen vedvarer.

INFO/ERFA konferansen 2020, som var planlagt gjennomført 28. – 29. april 2020, er avlyst som følge av Koronakrisen.

FSi Leverandørseminar og FSi-messen planlegges gjennomført på Akershus Festning 26. – 27. august 2020.

3.1. Tiltak for å begrense konsekvensene av Koronakrisen

FSi skal bidra til å begrense de negative virkningene av Koronakrisen for medlemsbedriftene og til å legge forholdene til rette for å sikre at kritisk kompetanse i Forsvarsindustrien ikke går tapt og at bedriftene sikres oppdrag gjennom krisen.

Dette vil kreve utstrakt dialog med myndighetene i Forsvarssektoren på flere nivåer, kontakt mot politisk ledelse i FD og aktivt engasjement mot Stortinget og andre viktige premissgivere og samarbeidspartnere.

3.2. Myndighetsdialog - Rammebetingelser

3.2.1. Nasjonal Forsvarsindustriell Strategi

Implementeringen fortsetter innenfor rammen av etablerte samarbeidsfora som bl.a. Høynivågruppen for Forsvarssektoren og forsvarsindustrien, Nasjonal kontaktgruppe for norsk forsvarsindustri, Investeringsprogrammenes støttefunksjoner, FMA dialogforum og teknologidager med forsvarsgrenene.

Programkonferanse Luftsystemer ble gjennomført i februar 2020. Øvrige programkonferanser er inntil videre utsatt til høsten 2020.

Teknologidager ble gjennomført med Sjøforsvaret i januar 2020. Dersom situasjonen tilsier at det er praktisk mulig det kan bli aktuelt å gjennomføre teknologidager med Cyberforsvaret høsten 2020.

Det vurderes å gjennomføre et nytt seminar med forsvarssektoren høsten 2020, tilsvarende seminaret som ble arrangert våren 2019, for å drøfte implementeringen av strategien.

I forbindelse med at rollen som prosjekteier for Forsvarets investeringsprogrammer ble overført til FSJ fra nyttår, må det etableres en dialog med FST om gjennomføringen av strategien. I denne forbindelse arbeider også FSi for at det skal utarbeides et oppdatert operasjonaliseringskriv for strategien der roller og ansvar for gjennomføring av strategien presiseres.

3.2.2. Oppdatering av Nasjonal forsvarsindustriell strategi

Forsvarsdepartementet har annonsert at det er iverksatt et arbeid for å gjennomgå den nasjonale forsvarsindustrielle strategien med sikte på å avklare eventuelt behov for å oppdatere denne våren 2021.

FSi har en viktig rolle i dette arbeidet. Det forventes betydelig etterspørsel etter innspill og kommentarer etterhvert som dette arbeidet går fremover. Dette vil også måtte involvere programutvalg og SMB-utvalg.

3.2.3.Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

FSi vil videreføre arbeidet med å gi innspill og kommentarer til forsvarsindustrielle vurderinger/analyser i 2020. Arbeidet vil i betydelig grad involvere programutvalgene.

3.2.4.Langtidsplan for Forsvaret

Langtidsplanen for Forsvaret skal etter planen behandles i Stortinget våren 2020. Planen vil trekke opp rammene for Forsvarets videre utvikling på kort og lang sikt og er derfor en svært viktig del av Forsvarets rammebetingelser.

FSi vil følge opp og gi innspill til behandlingen av Langtidsplanen for Forsvaret for å legge til rette for at norsk forsvarsindustri, i samsvar med føringene som er gitt i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien, kan fortsette å bidra til forsvarsevnen, teknologisk og industriell utvikling, verdiskapning og arbeidsplasser.

Et viktig innspill til Langtidsplanen er Forsvarssjefens fagmilitære råd. I sitt råd slår Forsvarssjefen fast at Forsvaret må kontinuerlig utvikles ved å ta i bruk ny og eksisterende teknologi. Da er det helt nødvendig å styrke satsningen på forskning- og utvikling i forsvarsindustrien slik Stortinget gjentatte ganger har lagt til grunn. Langtidsplanen er en svært god anledning til å styrke satsningen på teknologisk FoU i Forsvarssektoren og forsvarsindustrien. FSi vil følge opp dette i behandlingen av LTP.

3.2.5.Eksportkontroll

Foreningen viderefører arbeidet med å følge opp utviklingen av eksportkontrollregimet og praktiseringen av dette. Det forventes at det blir aktuelt å gi innspill, og å delta på åpen høring i Stortinget, i forbindelse med behandlingen av den årlige Stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell.

Eksportkontrollutvalget vil videreføre arbeidet i 2020, inklusive dialogen med relevante myndigheter og andre aktører på eksportkontrollområdet.

Det planlagte eksportkontrollseminaret i mars 2020 ble avlyst som følge av Koronakrisen.

3.3. Politisk arbeid

Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute. For å oppnå dette er det viktig at beslutningstagere og stabsmedarbeidere i de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser, er godt kjent med norsk forsvarsindustri og hva industrien betyr for forsvarsevne, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling.

Foreningen legger opp til å videreføre dialogen med politiske partier og interesseorganisasjoner. De politiske partiene er i gang med arbeidet med partiprogrammer for Stortingsvalget i 2021. Det er viktig å spre informasjon og kunnskap om forsvarsindustrien til aktører som er med å påvirke forsvarsindustriens rammebetingelser.

I denne forbindelse planlegges det å oppdatere foreningens kommunikasjonsplattform i 2020.

3.4. Det Europeiske Forsvarsfondet

FSi skal fortsatt arbeide for at Norge skal komme med i det Europeiske forsvarsfondet i 2020. Det vil innebære tett oppfølging mot norske myndigheter og relevante institusjoner i Brussel.

Det forventes at EU i løpet av høsten 2020 vil ta stilling til om Norge skal bli invitert til å delta. Parallelt med at EU behandler EDF som en del av EUs langtidsbudsjett (MFF) for 2021-2027, arbeider regjeringen med å avklare i hvilke EU-programmer Norge skal delta i den samme perioden. Dette forventes avklart i forbindelse budsjettprosessen for 2021. Dette vil også kreve oppfølging fra foreningens side.

3.5. Internasjonal forretningsutvikling

3.5.1. Bilaterale seminarer

Et bilateralt seminar med Danmark ble gjennomført i januar 2020. Et planlagt seminar med Finland i mars måtte utsettes inntil videre på grunn av Koronakrisen. Det planlegges et britisk/norsk forsvarsindustri-seminar i London i September 2020

3.5.2. Forsvarsutstillinger

DEFEXPO 2020 ble gjennomført som planlagt i Lucknow, India, primo februar 2020.

ILA 2020 i Berlin i mai, Eurosatory 2020 i Paris i juni og Farnborough International Airshow 2020 i Farnborough i juli 2020, der FSi hadde planlagt gjennomføring av nasjonale paviljonger, er alle kansellert som følge av Koronakrisen.

Det planlegges å gjennomføre nasjonale paviljonger på utstillingene MSPO 2020 i Kielce, Polen i september og Euronaval 2020 i Paris.

3.6. Internasjonalt samarbeid

3.6.1. Bilateralt samarbeid

Samarbeidet med utenlandske søsterorganisasjoner videreføres i 2020. Aktiviteter rettet mot USA, Tyskland, UK og de nordiske land prioriteres.

3.6.2. USA

Samarbeidet med USA vil også i 2020 ha høyeste prioritet.

Som en konsekvens av Koronakrisen er det viktig å sikre at norske myndigheter synliggjør at de stiller seg bak avtalen som ble inngått i 2018 mellom USA og Norge om forsyningsikkerhet. Avtalen omfatter også norske bedrifter som har undertegnet en adferdskode (Code of Conduct) som er inngått mellom Forsvarsdepartementet og FSi. Foreningen skal sammen med FD, NADIC og ambassaden i Washington D.C fortsette å bidra til å legge til rette for at norske bedrifter som har sluttet seg til koden styrker sine markedsmuligheter i USA.

Seminalet om amerikanske anskaffelsesregler FARS/DFARS som var planlagt gjennomført i juni 2020 er avlyst p.g.a Koronakrisen.

USA er i ferd med å innføre et regime for cybersikkerhet i leverandørkjeden (Cybersecurity Maturity Model Certification (CMMC)). FSi skal følge opp dette regimet og bidra til å formidle informasjon til medlemsbedrifter som er en del av leverandørkjeder som leverer til amerikanske myndigheter.

3.6.3. US – Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)

Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC skal FSi aktivt bidra til å styrke samarbeidet og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet. NADICs virksomhet er også påvirket av Koronakrisen. Den nasjonale paviljongen på forsvarsutstillingen Navy League Air-Sea-Space, og den årlige norsk-amerikanske forsvars- og sikkerhetskonferansen i Washington DC kunne ikke gjennomføres som planlagt i april 2020. Det planlegges å gjennomføre konferansen i sammenheng med forsvarsutstillingen AUSA i oktober 2020.

3.6.4.ASD

FSi viderefører medlemskapet i ASD. FSi følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit.

Saker i ASD i 2020 som er viktige er: Det Europeiske Forsvarsfondet, Kunstig intelligens og forsvarsteknologi, Transatlantisk samarbeid (ASD-NATO), Eksportkontroll, særlig revisjon av Arms Trade Treaty og tiltak for å avbøte negative konsekvenser som følge av Koronakrisen for europeisk forsvarsindustri.

Arbeidet koordineres med Kongsbergs deltagere i ASD fora og samarbeid og informasjonsutveksling mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert videreføres.

3.6.5.NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

FSi representerer Norge i NIAG i 2020 og koordinerer arbeidet som bl.a. omfatter oppfølgingen av studievirksomheten. Norske bedrifter deltar i forståelse med FSi og etter behov og interesse i disse studiene som delfinansieres av NATO.

3.6.6.Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene og NORDEFECO vil bli videreført. Arbeidet innenfor rammen av samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, fortsetter. Blant annet utformes det felles nordiske posisjoner som innspill til prosessene som pågår i EU for å styrke unionens rolle på forsvarsområdet, som bl.a. EDF og i den europeiske foreningen, ASD.

3.7. Nye kampfly

Foreningen viderefører arbeidet med å bidra til at norsk industri får størst mulig utbytte av F-35 anskaffelsen. I 2020 vil det viktigste være å sikre at norske myndigheter aktivt støtter opp under de norske besvarelsene til det amerikanske programkontorets forespørsel om leverandører til tredje del av understøttelsesprogrammet for F-35. I denne forbindelse planlegges et høynivåbesøk med delttagelse på politisk nivå til de største leverandørene til F-35 programmet i USA i løpet av høsten 2020.

3.8. Nye ubåter

FSi viderefører arbeidet for å sikre at anskaffelsen av nye ubåter resulterer i industriavtaler som gir oppdrag til norsk industri til en verdi som tilsvarende anskaffelsesverdien og at før det inngås kontrakt om leveranse av ubåter, skal det inngås forpliktende industriavtaler som sikrer norske leveranser. Videre må det også sikres markedsadgang for norsk forsvarsindustri i leverandørnasjonen, og at norske delsystemer som integreres på de norske ubåtene, også inngår i de tyske ubåtene og ved eventuell eksport av samme type ubåt til tredjeland. Det er imidlertid viktig at også norske bedrifter som ikke leverer store komplekse forsvarssystemer kommer med i ubåtprosjektet og sikres markedsadgang i det tyske forsvarsmarkedet. Derfor vil FSi, i tillegg til de strategiske avtalene, legge stor vekt på at det også blir inngått en ordinær industrisamarbeidsavtale med tilhørende gjennomføringsplan.

Foreningen skal, i samråd med myndighetene, bidra til at det legges til rette for langsiktig samarbeid mellom Norge og Tyskland som favner videre enn ubåter. Samarbeid på missilområdet er under utvikling og det er også dialog om å se på andre områder som f.eks. Landsystemer.

FSi fortsetter å følge opp dialogen med norske myndigheter, politikere, leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet.

FSIs ubåttutvalg representerer FSi i etablerte samarbeidsfora ledet av norske myndigheter som f. eks. Industriforum ubåt.

3.9. Forsvarsrelatert romvirksomhet

I løpet av våren 2020 skal Stortinget behandle Regjeringens forslag til Romstrategi. Strategien innebærer et skifte i norsk rompolitikk som i vesentlig større grad enn tidligere knytter den nasjonale romvirksomheten til nasjonale forsvars- og sikkerhetsinteresser. Dette bør kunne gi nye muligheter for

FSis medlemsbedrifter i romdomenet. FSi vil videreføre dialogen med NIFRO og andre aktører med sammenfallende interesser om innspill til Stortingets behandling av Romstrategien

I samarbeid med NIFRO arrangerte FSi i februar 2020 et seminar om industrielle muligheter som følge av at Romstrategien vektlegger forsvars- og sikkerhetspolitiske forhold.

3.10. SMB

SMB-utvalget fortsetter arbeidet for å legge til rette for at Forsvaret skal få tilgang til og utnytte den teknologiske spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMBene representerer. Det innebærer også å arbeide for å bedre SMBenes rammebetingelser og derigjennom øke mulighetene til å få markedsadgang både nasjonalt overfor Forsvaret og overfor internasjonale forsvarskunder.

SMB-utvalget skal foreslå tiltak for å øke SMBs FoU deltagelse i forsvarsprosjekter og involvering av SMB i nasjonale forsvarsprogrammer.

3.11. Informasjonsaktiviteter

Det planlegges å gjennomføre et seminar med ungdomspolitikere i løpet av 2020.

Foreningen har i allerede i år bidratt med forelesninger på Sjefskurset på Forsvarets Høgskole og på samlinger for nytilsatte i Forsvarsmateriell. Det legges opp til å gjenta dette når FHS og/eller FMA inviterer.

FSIs nettsider og nyhetsbrev skal brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Nyhetsbrevet vil bli utgitt ved behov. Det er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvarsindustri videreføres i 2020.

FSi vil aktivt benytte sosiale medier i sin informasjonsformidling.

Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk videreføres når arrangementsaktiviteten kan reetableres.

3.12. Opplæringstilbud

Så snart situasjonen tilsier at det er gjennomførbart vil opplæringsaktiviteten bli gjenopptatt. Det er planlagt flere faglige seminarer i 2020, bl.a om etikk og antikorrupsjon og kvalitetsstyring.

3.13. Organisasjon

Det legges ikke opp til vesentlige endringer i FSis organisasjon i 2020, men Koronakrisen kan komme til å gjøre det nødvendig med justeringer og tilpasninger.

4. STYRETS KONKLUSJON

FSi har hatt en positiv utvikling i 2019. Foreningen har hatt vekst i medlemsmassen og har ved utgangen av 2019 flere medlemmer enn noen gang.

Gjennomføringen av den nasjonale forsvarsindustrielle strategien, bidrag til arbeidet med anskaffelse av nye ubåter, F-35, oppfølging av EUs initiativer på forsvarsindustriområdet, eksportkontrollregimet, ytterligere styrking av foreningens og medlemsbedriftenes internasjonale relasjoner og videreutvikling av foreningens informasjonsvirksomhet har vært høyt prioritert.

Myndighetsdialogen ble videreført 2019 gjennom arbeidet i Forsvarsdepartementets ulike fora for dialog og samarbeid med industrien: Høynivågruppen, Nasjonal kontaktgruppe og Støttegruppene for investeringsprogrammene. Dialogen med Forsvarsmateriell ble videreført blant annet gjennom faste

møter i FMA dialogforum. Videre har det vært løpende kontakt med politiske partier og partigrupper på Stortinget.

Styret vil trekke frem følgende som særlig har bidratt til å nå foreningens målsettinger for året:

- Oppfølging av og bidrag til arbeidet med gjennomføring av den Nasjonale forsvarsindustrielle strategien
 - Innspill til FFIs arbeid med å definere ambisjonsnivå for de teknologiske kompetanseområdene i den nasjonal forsvarsindustrielle strategien
 - Dialog og informasjonsutveksling mellom industrien og Forsvaret gjennom programområdenes støttefunksjoner
 - Seminar med FD og Forsvarssektoren om videre operasjonalisering av Nasjonal forsvarsindustriell strategi
 - Programutvalgenes innspill til Forsvarsindustrielle vurderinger og analyser
 - SMB utvalgets anbefalinger om hvordan forsvarssektoren kan utnytte innovasjonsevnen i Små- og mellomstore bedrifter.
 - Planlegging og gjennomføring av teknologiarrangement hos Kongsberg Defence and Aerospace i regi av SMB-utvalget
 - Medlemsarrangementer om maritime minemottiltak og langtrekkende luftvern
 - UAS seminar i samarbeid med FFI
 - Programkonferanser med FD's investeringsprogrammer
 - Teknologidager med Cyberforsvaret på Jørstadmoen
 - Teknologidager med Hæren på Setermoen
 - Oppfølging av industridelen av kampflyprosjektet i F-35 industriforum
 - Industriforum Nye Ubåter
 - Etablering av regelmessige kontaktmøter med FFIs avdeling for industri og innovasjon
 - Deltagelse i Prosjektråd for FFI-prosjektene 1505 Autonomi og 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren
 - Innspill til Nasjonal romstrategi
 - Høringsuttalelse til NFD om virkemiddelapparatet
- Samarbeid og dialog med Forsvarsmateriell (FMA)
 - FMA dialogforum
 - Orienteringer om norsk forsvarsindustri for nytilsatte i FMA
- Forsvarsrelatert romvirksomhet
 - Etablering av samarbeid med romindustriens interesseorganisasjon, NIFRO
 - Innspill til Norsk Romsenter om forsvarsindustrielle aspekter ved en eventuell etablering av Andøya Space Port.
- Nettverksarrangementer
 - INFO/ERFA-konferansen og utstilling på Sundvolden
 - Leverandørseminar og FSi-messe på Akershus Festning
- Påvirke rammebetingelser for eksport og internasjonal handel med forsvarsmateriell
 - Deltagelse i utredning om strategi for beskyttelse av kritisk norskutviklet teknologi
 - Innspill til arbeidet med revisjon av Lov om forsvarsviktige oppfinnelser
 - Arbeidet i FSi's Eksportkontrollutvalg
 - Planlegging og gjennomføring av FSi's Eksportkontrollseminar
 - Innspill til behandlingen av Stortingsmeldingen om eksportkontroll og deltagelse på åpen høring i Utenriks- og forsvarskomiteen
 - Dialogmøte med nasjonale NGOer
- Fremme norsk forsvarsindustriens interesser i forhold til utviklingen av EUs nye initiativer på forsvarsindustriområdet mot FD, innenfor det nordiske samarbeidet, internt i ASD og overfor EUs institusjoner i Brussel
 - Løpende dialog med FD og EU-delegasjonen i Brussel
 - FSi styreseminar i Brussel med EU-delegasjonen, ASD og EU-kommisjonen

- Samarbeidet mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene med særlig vekt på koordinering av nasjonale posisjoner angående utviklingen i EU
- Innspill til BDO-rapport om det europeiske forsvarsfondet
- Forretningsutvikling internasjonalt
 - Utvikling av rammebetingelser for norsk forsvarsindustri i det amerikanske markedet
 - Bidrag til Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)
 - Oppfølging av Code of Conduct (COC) mellom FD og FSi for norsk industris tilslutning til det norsk-amerikanske regimet for forsyningsikkerhet som ble inngått våren 2018
 - Etablering av katalog over kompetansen til bedriftene som har signert COC of Conduct for Security of Supply
 - Planlegging og gjennomføring av møte med US DOD om norsk industris muligheter som leverandør for å fylle identifiserte svakheter i den amerikanske industribasen
 - Seminar om det amerikanske anskaffelsesregimet (FARS/DFARS) i Oslo
 - Frokostseminar om integrasjon av norsk og amerikansk forsvarsindustri i Oslo Militære Samfund i samarbeid med FFI
 - Videreutvikling av foreningens øvrige bilaterale relasjoner:
 - Forsvarsindustri-seminarer:
 - New Delhi, India, i anledning Statsministerens offisielle besøk
 - Santiago, Chile, i anledning Kongeparets offisielle besøk.
 - Norsk-polsk forsvarsindustri-seminar i Oslo
 - Forsvarsutstillinger
 - Norsk paviljong på forsvarsmateriellutstillingene Paris Airshow 2019 (Frankrike), MSPO 2019 (Polen) og DSEi 2019 (Storbritannia)
- Faglige aktiviteter
 - Etablering av interessegruppe for etikk- og anti-korrupsjon
 - Seminar om etikk og antikorrupsjon
 - Seminar om cybersikkerhet og beskyttelse
 - Seminar om kvalitets- og konfigurasjonsstyring
- Internasjonale fora
 - Følge opp og delta i den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD sitt arbeid på forsvarsområdet
 - FSi har deltatt aktivt i arbeidet i NATO Industrial Advisory Group (NIAG). Flere medlemsbedrifter i FSi har gjennom året deltatt i studier i regi av NIAG
 - Videreføring av dialogen om nordisk samarbeid med NORDEFECO i samarbeid med de nordiske forsvarsindustriforeningene
- Informasjonsvirksomhet:
 - Tidsskriftet Militærteknikk
 - Forelesninger på Sjefskurset ved Forsvarets høyskole
 - Videreutvikling av FSi's aktiviteter på sosiale medier
 - Planlegging og gjennomføring av industribesøk for FD til medlemsbedrifter i Vestfold
 - Seminar for ungdomspolitikere på Kongsberg

Driftsresultatet for 2019 ble kr. 1.186.000,-. Resultatet er høyere enn budsjettet. Dette skyldes først og fremst stor interesse for og oppslutning om foreningens arrangementer som har bidratt til at prosjektene fortsatt leverer resultater over budsjett.

Styret mener at den opparbeidede egenkapitalen er tilstrekkelig til at foreningen kan håndtere plutselige og uforutsette hendelser som kan påvirke foreningens økonomi negativt på en tilfredsstillende måte. Den opparbeidede egenkapitalen gir også foreningen handlefrihet til ved behov å kunne engasjere eksterne kompetanse, å gjennomføre aktiviteter der det er risiko for negativt økonomisk resultat og for å kunne gjøre tilpasninger i bemanningen ved behov. Det er ikke et mål å ytterligere styrke egenkapitalen. Styret har

derfor foreslått å ikke øke kontingentsatsene fra 2019 til 2020, men legger til grunn at foreningen fortsatt bør ha et positivt driftsresultat også de kommende år. Foreningens økonomi er solid.

Resultatene i 2019 gir et godt økonomisk grunnlag for virksomheten i 2020.

Oslo, 15. april 2020

Pamela Willgohs
Styreleder

Gudmund Kjærheim
Nestleder

Kjell Ivar Kringsjå

Carl Fredrik Sejersted Bødkter

Tom Tuhus

Erlend Skjold

Yngve Hæreid

Ivar Sehm

Torbjørn Svensgård
Administrerende direktør

Vedlegg 1

FSi medlemsbedrifter pr 31. desember 2019

Aircontact Group AS
Airline Management AS
Alfa Solution AS
Andøya Test Center AS
Applica Consulting AS
Axnes AS
BAE Systems Hägglunds AB
Bandak Nct AS
Benestad Solutions AS
Berget AS Fine Mechanics
Bertel O. Steen Defence & Security AS
Blue Water Shipping AS
Bredengen AS
Chemring Nobel AS
CHSnor Holding AS
ComPower as
Comrod AS
Conrad Mohr AS
Craftex/Powerbox AS
Data Respons Norge AS
DNV GL AS
Drytech AS
DSG Technology AS
dspnor
Eidsvoll Electronics AS
Eker Group AS
Electronicon AS
Elmatica AS
Embron Group AS
Endúr Maritime AS
Excitus AS
Fieldmade AS
First House AS
Fjord Defence AS
Flatirons Norge AS

FLIR Unmanned Aerial Systems AS
Fosen Innovasjon AS
Fosstech AS
FREQUENTIS NORWAY AS
Frisch AS
Frod Energy AS
Frydenbø Milpro AS
Galleon Embedded Computing AS
GKN Aerospace Norway AS
Goldfish Boat AS
Gylling Teknisk AS
H. Henriksen AS
Hapro Electronics AS
Holtan+Partners
HTS maskinteknikk AS
Igaidi AS
Impetus Afea AS
Indra Navia AS
International Business Machines AS (FSi) - IBM
ISPAS AS
Jag Consultants Jon Andre Garberg
JAK J ALVEBERG AS
Janusfabrikken AS
Josi Tech AS
Jotne EPM Technology AS
K Lerøy Metallindustri AS
Kitron AS
Kjell A. Østnes AS
Kongsberg Aviation Maintenance Services AS
Kongsberg Defence & Aerospace AS
Kongsberg Maritime AS
Kongsberg Target Systems AS
Krekon AS
LIGHT STRUCTURES AS
Lilltech AS
Lilltech Defence AS
Lilaas AS
Maritime Robotics AS
Marshall Aerospace and Defence Group
Merlin Holding AS
Metronor AS

MILDEF AS
NADIC
Nammo AS
NFM Holding AS
Norbit Group AS
Nordic Defence & Security AS
NORDIC SHELTER AS
Nordic Unmanned AS
Nordisk Aviation Products AS
Nordisk Sikkerhet AS
NorLense AS
Norsk Scania AS
Northrop Grumman
Norwegian Aviation & Defense Group AS
Norwegian Special Mission AS
Nova Aerospace AS
Obsima Technology AS
OMNI SA
Oskar Pedersen AS
Oswo AS
Patria Helicopters AS
Radionor Communications AS
Recab
Rheinmetall Norway AS
Ritek AS
Robot Aviation AS
Rohde & Schwarz Norge AS
Rud Pedersen Public Affairs Company Norge AS
Safety & Security Service AS
SAS Institute AS
Scanmatic AS
Seal Engineering AS
Sensoror AS
SHARKCAGE
Simpro AS
SINTEF AS
Skytec AS
Sopra Steria AS
Space Norway AS
STADT AS
Stewa AS

Syntell AS
Saab Technologies Norway AS
T&G Elektro AS
Tamek AS
Techni AS
Teleplan Globe AS
Thales Commercial Norway AS
Thales Norway AS
Thyssenkrupp Marine Systems GMBH
TINEX AS
Trelleborg Offshore Norway AS
Triangula AS
Tronrud Engineering AS
Tyco Electronics Norge AS
UBIQ Aerospace AS
Umoe Mandal AS
Vestdavit AS
Viking Norsafe Life-Saving Equipment Norway AS
Visual Engineering AS
Våpensmia AS
Webasto Thermo & Comfort Norway
Weibel Norway AS
WilNor Governmental Services AS
Wireless Communication AS
YKK Norge
Ziotsolutions AS

RESULTATREGNSKAP

FORSVAR- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING (FSI)

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Medlemskontingent/serviceavgift		8 490	8 472
Kurs og oppdragsinntekter		3 646	714
Annen driftsinntekt		10 235	13 778
Sum driftsinntekter		22 371	22 964
Lønnskostnad	1	6 014	5 083
Husleie og drift lokaler		594	614
Honorarer/Kjøp av tjenester		11 630	14 614
Andre kontorkostnader		131	336
Reise-, møte- og representasjonskostnader		1 311	978
Annen driftskostnad	1	1 505	1 181
Sum driftskostnader		21 186	22 805
Driftsresultat		1 186	158
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		2	5
Annen finansinntekt		479	-259
Annen rentekostnad		0	-2
Resultat av finansposter		482	-256
Ordinært resultat før skattekostnad		1 668	-98
Ordinært resultat		1 668	-98
Årsresultat	4	1 668	-98
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital		1 668	-98
Sum overføringer		1 668	-98

BALANSE

FORSVAR- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING (FSI)

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
EIENDELER			
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kundefordringer		1 581	1 723
Andre kortsiktige fordringer		305	227
Sum fordringer	3	1 885	1 949
INVESTERINGER			
Markedsbaserte fond		6 263	5 764
Sum investeringer		6 263	5 764
Bankinnskudd, kontanter o.l.	2	11 852	8 610
Sum omløpsmidler		20 000	16 324
Sum eiendeler		20 000	16 324

BALANSE

FORSVAR- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING (FSI)

Beløp i 1000 kroner	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	4	13 451	11 784
Sum opptjent egenkapital		13 451	11 784
Sum egenkapital	4	13 451	11 784
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		3 920	748
Skyldig offentlige avgifter		234	285
Annen kortsiktig gjeld	5	2 395	3 507
Sum kortsiktig gjeld		6 549	4 540
Sum gjeld		6 549	4 540
Sum egenkapital og gjeld		20 000	16 324

27.03.2020

Styret i Forsvars- Og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Pamela Willgohs
styreleder

Gudmund Kjærheim
nestleder

Kjell Kringsjå
styremedlem

Tom Tuhus
styremedlem

Carl Frederik Sejersted Bødtker
styremedlem

Erlend Skjold

Ivar Sehm
styremedlem

Yngve Hæreid
styremedlem

Årsregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift er tilstede. Styret bekrefter dette.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

INNETEKTER

Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En overveiende del av inntektene er kontingenter, som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer løpende på bakgrunn av utfaktureringsforetatt av NHO Fellestjenester.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

BRUK AV ESTIMATER

I utarbeidelse av årsregnskapet har man brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen i henhold til god regnskapsskikk. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. For øvrige kundefordringer utføres en uspesifisert avsetning for å dekke forventet tap på krav.

Note 1 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til daglig leder, styret og revisor

Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening har ingen ansatte. Personalkostnader gjelder innleid arbeidskraft fra NHO, som i 2019 utgjorde 3,8 årsverk i FSI's administrasjon. Foreningen har således ingen krav om tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Samlet godtgjørelse til daglig leder for 2019 TNOK 1 942 og består av lønn TNOK 1 823 og andre ytelser på TNOK 119

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar for 2019 utgjør TNOK 30.

Note 2 Bankinnskudd

Frie bankinnskudd i 2019 11 852, frie bankinnskudd i 2018 8 610

Note 3 Fordringer

	2019	2018
Kundefordringer	1 581	1 723
Mellomværende	1 135	0
Forskudd bet.fakturaer/Påløpt inntekt	-831	227
Sum	1 885	1 949

Note 4 Egenkapital

	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr. 31.12.2018	11 784	11 784
Pr 01.01.2019	11 784	11 784
Årets resultat	1 668	1 668
Pr 31.12.2019	13 451	13 451

Note 5 Annen kortsiktig gjeld

Type gjeld	2019	2018
Mellomværende NHO	0	2 022
Påløpte kostnader	-199	682
Påløpte pensjonskostnader	869	632
Mellomværende NHO fakturering	1 725	170
Sum langsiktige fordringer	2 395	3 508

Note 6 Markedsbaserte obligasjoner/fondsplasseringer

	Markedsverdi per 01.01	Avskastning	Markedsverdi per 31.12
NHO Landforeningsfondet	5 764	499	6 263

Note 7 Hendelse etter balansedagen

"Utbruddet av "Covid19" og de offentlige tiltak som er iverksatt i den forbindelse har påvirket næringslivet generelt og vil påvirke medlemmene en tid framover. Vi legger til grunn at bedriftenes medlemskap i foreningen vil bli opprettholdt selv om disse tiltakene er iverksatt. Vår økonomiske situasjon er tilfredsstillende, og vi anser det derfor korrekt å avlegge årsregnskapet under forutsetning om fortsatt drift."

Årsregnskap FSI 2019 til signering via bank-ID

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Kjærheim, Gudmund	BANKID	2020-04-14 18:33
Svensgård, Torbjørn	BANKID_MOBILE	2020-04-01 08:19
Sehm, Ivar Andreas Melhuus	BANKID_MOBILE	2020-03-31 10:09
Tuhus, Tom	BANKID_MOBILE	2020-03-31 07:54
Sejersted Bødtker, Carl Frederik	BANKID	2020-03-31 11:21
Kringsjå, Kjell Ivar	BANKID_MOBILE	2020-04-15 09:11
Hæreid, Yngve	BANKID_MOBILE	2020-03-31 11:12
Willgohs, Pamela Faye	BANKID	2020-04-14 16:34
Skjold, Erlend	BANKID	2020-03-31 11:57

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Til generalforsamlingen i Forsvars- Og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Forsvars- Og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)s årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 30. mars 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Rita Granlund
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Revisjonsberetning FSI 2019

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Granlund, Rita Katrine Løkken	BANKID	2020-03-30 23:32

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Budsjettet for 2020 er utarbeidet før Koronakrisen. Krisen og konsekvensene av denne vil få betydelige negative konsekvenser for FSi i 2020. Det forventes et økonomisk underskudd for 2020. Omfanget vil i stor grad avhenge av i hvilken grad arrangementer planlagt i 2. halvår og kontingentinngangen blir påvirket. Pr. 15. april 2020 er situasjonen fortsatt for uoversiktlig og uavklart til at det er hensiktsmessig å utarbeide et revidert budsjett for året som helhet.

FSi Budsjett 2020				
		Budsjett		
		2019	2020	Differanse
	DRIFTSINNEKTER			
3971 1/3	Medlemskontingent	8 096 459	8 155 824	59 365
	<i>Prosjektinntekter</i>			
3220	a 12390 Konferanser	2 831 900	3 002 900	171 000
3221 4	b 12391 Kurs/Seminar/Arrangementer	9 333 315	12 187 950	2 854 635
	c 12393 Samfunnsikkerhet	0	0	0
	d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	120 000	0	-120 000
	Sum driftsinntekter	12 285 215	15 190 850	2 905 635
		20 381 674	23 346 674	2 965 000
	DRIFTSKOSTNADER			
6300	Husleie, lys, renhold	600 000	600 000	0
6620	IT-utst. og pr.vare	400 000	400 000	0
6710	Regnsk.- og rev.-honorarer	159 791	170 977	11 185
6730 2	Sekretariatskostnader	5 945 388	6 360 714	415 326
6790	<i>Prosjektutgifter</i>			
	a 12390 Konferanser	1 252 000	1 551 000	299 000
4	b 12391 Kurs/Seminar/Arrangementer	7 304 468	9 305 500	2 001 032
	c 12393 Samfunnsikkerhet	50 000	50 000	0
	d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	75 000	0	0
	e 12398 Nye Ubåter	100 000	100 000	0
	f 12394 Kampfly	100 000	100 000	0
		8 881 468	11 106 500	2 225 032
xxxx	NORAMB Washington DC	1 700 000	1 700 000	0
6800	Kontorholdsutg	70 000	70 000	0
6840	Informasjonsaktiviteter	800 000	1 000 000	200 000
6860	Møter, kurs	200 000	200 000	0
6750	Eksterne tjenester	600 000	600 000	0
7140	Reisekostnader	341 000	354 000	13 000
7360	Representasjonsutg.	12 000	12 000	0
7400	Kontingent (årsavg) - ASD/NADIC	250 000	290 000	40 000
7420	Gaver og blomster	12 000	12 000	0
7830	Tap på kundefordringer	30 000	30 000	0
6035	Avskrivninger	0	0	0
	Sum driftskostnader	20 001 647	22 906 191	2 904 543
	DRIFTSRESULTAT	380 026	440 483	60 456

Note

- 1 Medlemskontingent økes ikke i 2020.
- 2 Sekretariatet budsjettert med 3,8 årsverk
- 3 NADICs kontingent er budsjettert med Kr. 900.000,-
- 4 Alle utstillinger er bruttobudsjettert (DEFEXPO, ILA, EUROSATORY, FIA, MSPO, EURONAVAL)

Vedlegg 5 Representanter i FSi grupper og utvalg

FSi PROGRAMUTVALG

LANDSYSTEMER

Vegard Sande Nammo AS Leder

Gard Brandsæter Kongsberg Defence & Aerospace AS Nestleder

John Vestengen Thales Norway AS Medlem

Pål Hofstad Ritek AS Medlem

Thomas Binnie TINEX AS Medlem

Jarle Maaren Rheinmetall Norway AS Medlem

Toivo Horvei NFM Group Medlem

Ivar Sehm Data Respons AS Varamedlem

SJØSYSTEMER

Christian Urheim Kongsberg Defence & Aerospace AS Leder

Egil Simonsen Electronicon AS Nestleder

Stian Kjensberg Thales Norway AS Medlem

Geir Erik Flage DGS Technology AS Medlem

Dag Almar Hansen Techni AS Medlem

Vidar Børresen Nammo AS Medlem

Petter Gabrielsen T&G Elektro AS Varamedlem

LUFTSYSTEMER

Hans Fredrik Hansen Nammo AS Leder

Arnstein Frømy Berget AS Nestleder

Dag Eivind Huseby Thales Norway AS Medlem

Roar Bergqvist Larsen Kongsberg Defence & Aerospace AS Medlem

Jan Bratland Kongsberg Aviation Maintenance Services Medlem

Steinar Østby Saab Technologies Norway AS Medlem

CYBER / IKT

Ivar Flage KDA AS Leder

Linda Sletne Thales Norway AS Nestleder

Geir Morten Flytør Teleplan

Olav Heieren Rheinmetall Norway AS Medlem

Tage Andersen IBM AS Medlem

Jostein Olsen Airbus Defence & Space Varamedlem

FSi SMB UTVALG

Atle Sæggrov, Radionor Leder

Robert Herber Teleplan Medlem

Geir Agdestein dspnor Medlem

Martin Grimsgaard T&G Elektro AS Medlem

Vegard Evjen Hovstein Maritime Robotics Medlem

Erik Dragset Simpro AS Medlem

Eksportkontrollutvalget (EKU)

Kristin Tandberg Haugsjå, Kongsberg Defence and Aerospace, Leder

Lonnie Myklebust, Nammo, Medlem

Stein Roger Fiskum, Kitron, Medlem

Bente Smistad, Rheinmetall Norway, Medlem

Sylvi Sørensen, Kongsberg Maritime, Medlem

Svein Ringstad, Thales Norway, Medlem

Håkon Lindteigen, Kongsberg Group, Medlem

Tone Dalegården, GKN Aerospace, Medlem

Interessegruppe for etikk og anti-korrupsjon

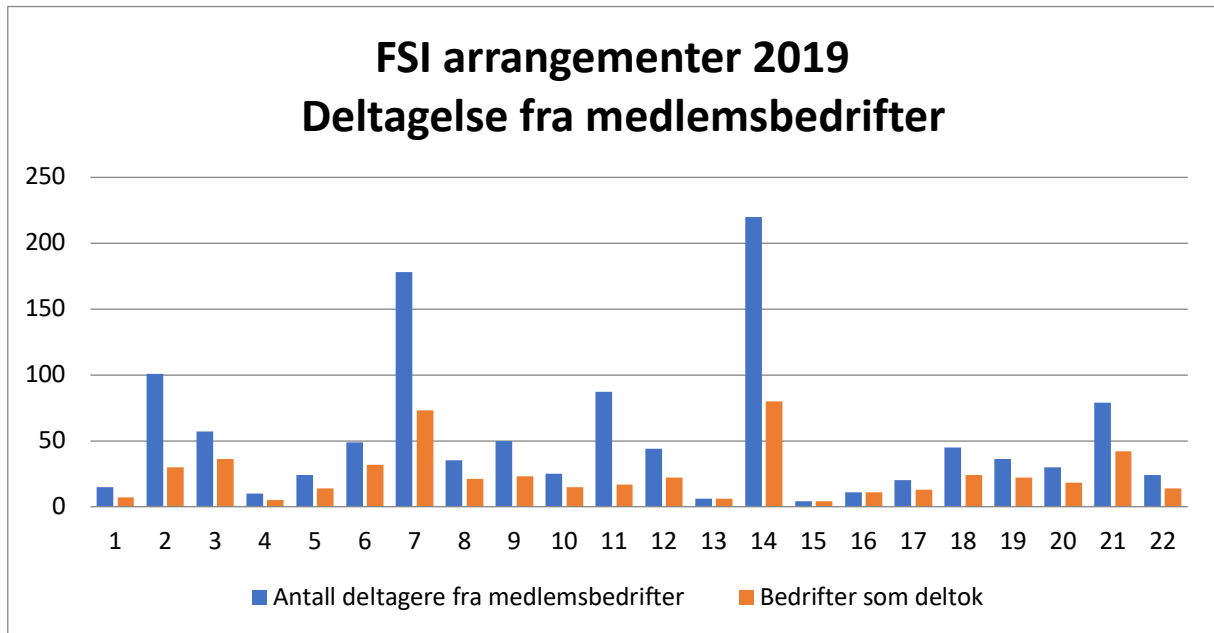
Sissel Solum, Nammo

Silje Skullerud, Kongsberg Defence and Aerospace

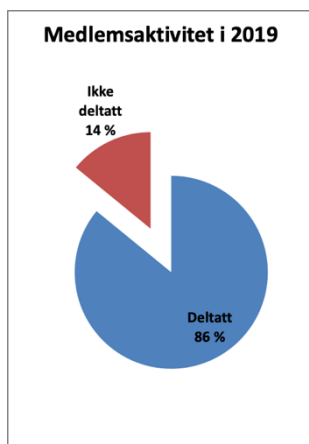
Robbie Lopez, NFM Group

Torhild Wahlberg, Thales Norway

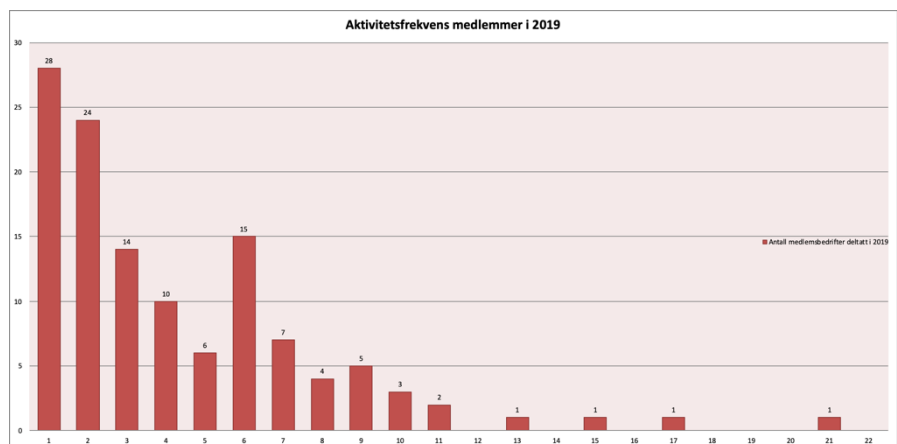
FSi ARRANGEMENTSSTATISTIKK 2019

FSi gjennomførte 22 arrangementer i 2019. Det er det høyeste antallet noen gang. INFO/ERFA-konferansen og Leverandørseminar/FSi-messe var de største arrangementene.

86% av FSi sine medlemsbedrifter deltok på ett eller flere FSi-arrangementer i 2019

Diagrammet viser hvor mange bedrifter som deltok på h.h.v 1. til 22 FSi-arrangementer i 2019